

آیه ۱۶۱-۱۶۲

آیه و ترجمه

و اذ قيل لهم اسكنوا هذه القرية و كلوا منها حيث شئتم و قولوا حطة وادخلوا الباب سجدا نغفر لكم خطيئتكُم سنزید المحسنين ۱۶۱
فبذل الذين ظلموا منهم قولا غير الذي قيل لهم فاءرسلنا عليهم رجزا من السماء بما كانوا يظلمون ۱۶۲
ترجمه :

۱۶۱ - و (به خاطر بیاورید) هنگامی را که به آنها گفته شد در این قریه (بیت المقدس) ساکن شوید و از هر جا (و بهر کیفیت) بخواهید از آن بخورید (و بهره گیرید) و بگوئید خداوند! گناهان ما را بریز، و از در (بیت المقدس) با تواضع وارد شوید، اگر چنین کنید گناهان شما را می بخشیم و نیکوکاران را پاداش بیشتر خواهیم داد.
۱۶۲- اما کسانی که از آنها ظلم و ستم (بر خویشان) کردند این سخن (و آن برنامه ها) را دگرگون ساختند و غیر از آنچه به آنها گفته شده بود انجام دادند لذا بخاطر ستمی که روا داشتند بلائی از آسمان بر آنها

تفسیر نمونه جلد ۶ صفحه ۴۱۴

تفسیر :

در تعقیب آیات گذشته در این دو آیه اشاره به قسمت دیگری از مواهب پروردگار به بنی اسرائیل و طغیانگری آنان در برابر این مواهب شده است.

نخست می گوید: «به خاطر بیاورید هنگامی را که به آنها گفته شد در این سرزمین (بیت المقدس) ساکن گردید و از نعمتهای فراوان آن، در هر نقطه و هر گونه که می خواهید استفاده کنید» (و اذ قيل لهم اسكنوا هذه القرية و كلوا منها حيث شئتم).

و به آنها گفتیم «از خداوند تقاضای ریزش گناه و بخشش خطاهایتان کنید، و از در بیت المقدس با خضوع و تعظیم وارد شوید (و قولوا حطة وادخلوا الباب سجدا).

که اگر این برنامه‌ها را انجام دهید، خطاهائی را که مرتکب شده‌اید می‌بخشیم، و به نیکوکاران پاداش بیشتر و بهتر خواهیم داد (نغفر لکم خطیئاتکم سنزید المحسنین).

ولی با اینکه درهای رحمت به روی آنها گشوده بود، و اگر از فرصت استفاده می‌کردند می‌توانستند، گذشته و آینده خود را اصلاح کنند، اما ستمکاران بنی اسرائیل نه تنها استفاده نکردند بلکه فرمان پروردگار را بر خلاف آنچه به آنها گفته شده بود عمل کردند (فبدل الذین ظلموا منہم قولا غیر الذی قیل لہم).

«سرانجام به خاطر این نافرمانی و طغیان و ظلم و ستم بر خویشان و بر- دیگران عذابی از آسمان بر آنها نازل کردیم (فارسلنا علیہم رجزا من السماء بما کانوا یظلمون).

تفسیر نمونه جلد ۶ صفحه ۴۱۵

باید توجه داشت که مضمون این دو آیه نیز با تفاوت مختصری در سوره بقره آیه ۵۸ و ۵۹ آمده است و ما تفسیر آن را بطور مشروحتر در جلد اول صفحه ۱۸۲ و ۱۸۳ آوردیم.

تنها تفاوت مهمی که میان آیات مورد بحث و آیات سوره بقره است این است که در اینجا در پایان می‌گوید بما کانوا یظلمون و در آنجا بما کانوا یفسقون و شاید تفاوت این دو به خاطر آن باشد که گناهان دارای دوجنبه است، یکی جنبه مربوط به پروردگار و دیگری جنبه مربوط به خود انسان، قرآن در آیه سوره بقره با تعبیر به فسق که مفهومی خروج از اطاعت و فرمان خدا است، اشاره به جنبه اول کرده و در آیه مورد بحث با تعبیر به ظلم اشاره به جنبه دوم نموده است.

«حطه» چیست و چه معنی دارد؟

قابل توجه اینکه بنی اسرائیل ماء‌مور بودند که به هنگام ورود به بیت المقدس دل و جان و روح خود را با یک توبه خالصانه و واقعی که در کلمه حطه خلاصه می‌شد، از آلودگی به گناهان گذشته بشویند، و از آنهمه جرائمی که قبل از ورود به بیت المقدس مخصوصا آزارهائی که به پیامبر بزرگشان موسی بن عمران نمودند از خدا تقاضای بخشش کنند. کلمه حطه که در واقع شعار آنها به هنگام ورود به بیت المقدس بود، صورت

اختصاری از جمله «مسئلتنا حطه» یعنی تقاضای ماریزش گناهان ما و یا ریزش باران عفو و رحمت بر ما است زیرا حطه دراصل به معنی نزول چیزی از طرف بالا است. اما این شعار مانند همه شعارها به این مفهوم نبود که تنها الفاظی را بر

تفسیر نمونه جلد ۶ صفحه ۴۱۶

زبان جاری کنند بلکه می‌بایست زبانشان ترجمان روح و تمام ذرات وجودشان باشد اما همانطور که در آیه بعد آمده است بسیاری از آنها حتی این شعار تربیتی را مسخ کردند، و به شکل زنده‌ای در آوردند و آن را یک وسیله مسخره و تفریح ساختند.